

- Runar tar ton i riksdagen
sid 5
- SMoK träffar nytt avtal
sid 2 och 16

Kultur

Nr 9 oktober 1998

SMOCKAN

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd - SMoK

- På visit i Norge
sid 10-11
- Musikmässa i Göteborg
sid 16-17

Smockan

vänder blad

Du läser nu KulturSmockan nr 9, den tidning som hittills spridits i nästan 60000 exemplar på drygt ett år. Smockan har drivits som ett projekt i form av en gratistidning under Festivalåret '98 för musik- och kulturskolan och med särskilda pengar från Kultur i hela landet.

På mycket kort tid har tidningen hittat sin alldeles speciella plats i musik- och kultursverige. Med glädje kan jag därför meddela att Kultursmockan kommer att leva vidare efter Festivalårets slut. Projektet har utfallit med så gott resultat att vi kan se fram emot många nya praktsmockor framöver.

CEWE-Förlaget, ett av de största förlagen i Sverige med inriktning på folkrörelsetidskrifter, böcker och andra publikationer, har visat ett varmt och seriöst intresse för fortsatt utveckling och utgivning av tidningen.

Ett kontrakt mellan SMoK och CEWE-Förlaget har därför nyligen förhandlats fram. Under tecknad kommer att stå kvar som ansvarig utgivare och redaktören kommer också fortsättningsvis att vara Ulf Eklund. Ansvar för produktion och distribution tar CEWE-Förlaget. Ett redaktionsråd med personer från SMoK och CEWE ska bildas för att ytterligare utveckla och stärka tidningens innehåll.

Med glädje kan vi alltså se fram emot en fortsatt utgivning av vår tidning i ett samarbete mellan två starka organisationer som väl bör komplettera varandra.

STEFAN ANDERSSON

INNEHÅLL

i detta nummer

<i>Kort från SMoK</i>	3	<i>Samverkan föder idéer</i>	8-9	<i>Viruell pedagogik</i>	15
<i>Ett löfte som förpliktigar</i>	4	<i>I Norge satsar staten</i>	10-11	<i>Med salsa i bagaget</i>	16
<i>SMoK-frågor i riksdagen</i>	5	<i>Fartyg mot framtiden</i>	12	<i>Regeringen satsar på musik</i>	17
<i>Nypremiär för första operan</i>	6	<i>Med musiken som yrke</i>	13	<i>Åsikten/Kulturnytt</i>	18
<i>Korta låtar - stora pengar</i>	7	<i>Tävla i Smockan</i>	14	<i>Född med text och toner</i>	19

Nu är den här!

Guiden över de kommunala musik- och kulturskolorna i Skandinavien

Pris: 100:- (icke medlem 200:-) + frakt. Beställningar över 10 ex.: 10 % rabatt

SMoK, Industrivägen 33, 763 41 Hallstavi

e-mail: dag.krafft@norrtafje.mail.telia.com • fax: 0176-199 25

KULTURSMOCKAN

CEWE-FÖRLAGET
893 80 BJÄSTA
TEL: 0660-22 09 65
FAX: 0660-22 05 17

E-POST: smok.festival@ornskoldsvik.
mail.telia.com

ANSVARIG UTGIVARE

Stefan Andersson

REDAKTÖR

Ulf Eklund

ANNONSANSVARIG

Jan Dyllicki

0660-22 10 86

GRAFISK FORM

ILLUSTRATIONER

Annikka Olofsson

Anneli Jernberg

REPRO

MaxiGraf

PRODUKTION

MaxiGraf

TRYCK

AB Allehanda

MEDVERKANDE

I DETTA NUMMER

Per Sjöberg

OMSLAGSFOTO

John Pettersson

Kultursmockan utges av samrådsorganet för Sveriges musik- och kulturskolor, SMoK.

Kultursmockan nästa nummer: v.50.
Manusstopp för annonser: 27 nov

Tipsa Smockan!

Tel: 0660-105 17
070-643 93 31
Ulf Eklund

Vilken upplevelse!

– Av Per Sjöberg, Ordförande SMoK –

Aaaooo vilken käck!! Upplevelseseminariet i Örnsköldsvik, 15-16 oktober, blev verkligen en upplevelse. SMoK var med och arrangerade tillsammans med bland andra Örnsköldsviks kommun med temat *Framtid, näringsliv och kultur*. En rad spännande och kunniga medverkande fanns på plats. Jan Johnsson, omvärldsanalytiker. Richard Barrett, internationell föreläsare som delade med sig av kunskaper om hur man bygger visionära organisationer. Anders Ingves som redovisade Disney-konceptet och pratade om drömmarnas kraft. Göran Kropp berättade på ett strålande sätt om att sätta realistiska mål är några exempel.

En fantastisk konferens som kan sammanfattas med Jan Johnssons ord:

– Kropp och själ möts igen, efter 400 år!

Som kulturbyråkrat kan man ju inte annat än att njuta av sådana ord.

Men, mina vänner, orden ställer också krav på oss alla som arbetar med kultur och kreativitet: vi måste finna själen. Tillåt inte att skapandet blir en jakt på tekniker. Finn själen i människan, utmana och ut-

veckla. Kultur är odling, odla överallt med kreativitet och skapande.

Vid senaste styrelsemötet togs ett antal beslut som starkt och positivt påverkar SMoKs utveckling. Vår högt ärade kassör, Dag Krafft, tar från och med 1 januari -99 steget fullt ut och påbörjar en fulltidsanställning inom SMoK. Därmed har SMoKs temporära organisation blivit en långsiktig och stabil organisation där Dag utgör den fasta punkten. Välkommen som kanslichef Dag! Visst blev det en stilig titel!

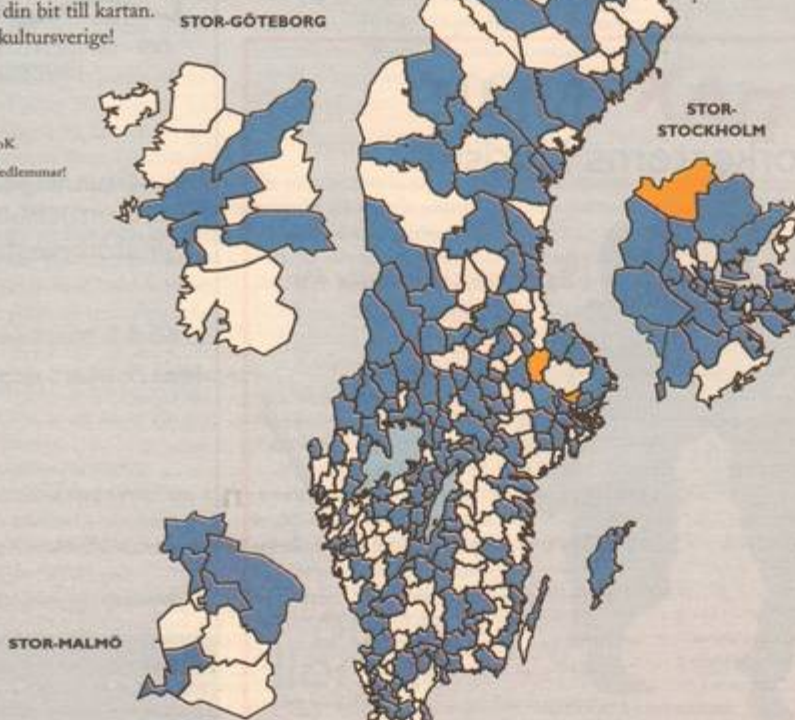
Inte nog med detta. Jubileumskansliet i Örnsköldsvik upphör vid 1998 års utgång. Istället är våra planer att hyra en mindre kontorslokal vid musikens hus i Stockholm, Nybrokajen 11. Allt tyder på att detta kan gå i läs och att SMoK får därmed en egen lokal strategiskt placerad i händelsernas centrum. Se vår hemsida så kan du snart ta del av hela styrelseprotokollet.

På Örnsköldsviks-konferensen återkom flera medverkande till vikten av att der ska vara *kul* att jobba. Kan det finnas något roligare än att få vara med om SMoKs framgångar och utveckling just nu?

Smockan lägger kulturpuzzel

Antalet medlemmar i SMoK har ökat till att idag omfatta 177 kommuner. Nya kommuner är Heby och Sigtuna. Gå med och lägg din bit till kartan. –För ett starkare kultursverige!

medlemmar i SMoK
Senast anslutna medlemmar!

Ny spalt i Smockan

Under den här rubriken hoppas vi återkomma framöver i Smockan och förmedla lite tips kring för oss intressant forskning.

Vi, betyder i detta sammanhang, en arbetsgrupp inom SMoK's styrelse som har tagit på oss denna sisyfosuppgift. Vår ambition är inte att vara akademiskt korrekta utan snarare att blanda tips om avhandlingar och forskningsrapporter med dokumentation och rapporter från olika utvecklingsprojekt, även sådant som du gör själv på din egen skola.

Vi har heller ingen ambition att vi skall kunna leta upp allt av värde själva. Vi kommer att förmedla det vi hittar av intresse hos de olika högskolorna och musik- och kulturskolorna i hela landet.

Hur heltäckande vi blir beror inte minst på hur bra ni läsare är att tipsa oss. Vår förhoppning är att beakta både det som händer inom den så kallade frivilliga undervisningen och inom för- grund- och gymnasieskolan.

Vi hoppas också att vi skall kunna beakta teater-, dans, och bildkonstdelarna lika bra som musikdelen. Även om den undervisning idag är liten i jämförelse med musikundervisningen så behöver den extra uppmärksamhet och de lärare som arbetar inom dessa ämnen är ofta mer isolerade än musiklärarna. Trots det hamnar vårt första tips inom musikområdet:

Prenumerera på Ostinato!

Ett bra sätt att hitta intressanta rapporter är naturligtvis webben. Den mest matnyttiga adressen för musiklärare är www.musiknet.se. Där kan du hitta massor av matnyttiga uppgifter och även följa utvecklingen av läromedel för webben.

Det allra bästa tipset på den adressen är nog att du prenumererar på webbtidningen Ostinato. Det är gratis. Just nu ligger en artikel ute kring ett arbete som pågår med en översyn av kursplanen i musik för grundskolan. De som håller i arbetet är Kenneth Olausson, Stewe Gårdare och Brynolf Mählen. De vill ha synpunkter på sitt arbete och ser Ostinato som en referensgrupp.

Kanske är deadline för åsikter redan passerad när du läser Smockan men det går säkert fler tåg.

På musiknet finns också ett nystartat nätverk för musiklärare, MOL (Musiklärare On Line) där du kan utbyta åsikter och synpunkter med kollegor.

Titta också gärna in på Musiknets länkar. Där hittar du exempelvis flera tips om internationella länkar där du kan läsa om musikpedagogik på svenska och engelska. En som jag var inne och tittade på heter The Brain Opera och behandlar hjärnan och varseblivningen.

Problemet med webben är detsamma som med hela vårt informationssamhälle - det handlar mer om att välja bort än att hitta fler alternativ. Musiknet sorterar i alla fall fram en hel del intressant.

Hör gärna av dig med synpunkter och idéer. Mig når du på Kulturskolan i Södertälje, 151 89 SÖDERTÄLJE eller på mail: hakan.sandh@sodertalje.se

HÅKAN SANDH

Sammankallande i "Forskargruppen"

Sisyfos arbetade enligt den grekiska mytologin med att baxa stenar uppför ett berg. När han kom upp rullade stenblocket ner och det var dags att börja om igen. Hur han slet blev arbetet aldrig färdigt.

Visste du det inte redan vet du det nu.

Eva Hellstrand, c, nytt kommunalråd i Åre. Musikskolan blev en valfråga och nu satsar kommunen på att starta verksamheten igen. Går planerna i lås får Åre kommun en kulturskola nästa böst.

Foto: Oströmshögskolan

Musikskolan en valfråga

- Av Ulf Eklund -

*"Det första vi ska göra är att starta musikskolan igen".
Så lød kommentaren från blivande kommunalrådet i Åre,
Eva Hellstrand, c, mitt under brinnande valvaka.
Det blev det enda löftet.
Ett löfte hon tänker hålla.*

Musikskolans eventuella comeback i Åre kommun blev en valfråga.

- Den tidigare majoriteten valde att lägga ner musikskolan i en strävan att spara pengar. Vi var emot det hela tiden, säger Eva Hellstrand som tillträder i november.

Nedläggningen blev dessutom dyr.

- Den var så klantigt skött att den kostade massor med pengar. Därför lyckades inte kommunen spara speciellt mycket.

Många invånare var upprörda då musikskolan lades ner och gav därför Eva och hennes partikamrater ett starkt stöd vid valet till kommunfullmäktige. Nu räknar väljarna med att musikskolan, så snabbt som möjligt, ser dagens ljus igen.

BYGGER VIDARE PÅ VERKSTAN

Eva Hellstrand har bara varit partiansluten sedan 1994 och har ingen lång politisk karriär bakom sig.

- Tidigare var jag en människa som satt hemma och ansåg en massa saker, men inte tyckte att det fanns något parti att vara med i.

EU-frågan engagerade henne.

- Då insåg jag att man kommer ingestans om man inte jobbar i politiska partier.

Centerpartiet låg närmast mina värderingar.

Kvarlevorna av den tidigare musikskolan i Åre stavas till kulturverkstad. I den organisationen finns även bild, drama och dans och med musikskolans återkomst innebär nyordningen att kommunen får en kulturskola.

- Vi ska bygga vidare på kulturverkstan och samarbetet med kyrkan och studieförbunden. Se till att det finns flera instrument att spela på och att det finns ett utbud i hela kommunen. Inte bara i Järpen och Åre, fortsätter Eva.

Som kommunalråd tvingas hon, i likhet med många andra i landet, dra åt svängremmen inom en rad områden. Åre Kommun har inga positiva prognoser för de närmaste åren.

Men att strunta i kulturskoleplanerna finns inte i hennes vokabulär.

- Allt fler inser musik- och kulturskolornas betydelse. Jag tror det finns mycket att göra bara genom att ge ett större ansvar till de som jobbar i verksamheten.

SJUNGER BARA FÖR KOSSORNA

Men någon lagstiftning i ämnet vill hon inte veta av:

- Vi ska ha ett så stort kommunalt självstyre som möjligt. Det är min inställning i nästan alla frågor.

Men det innebär ju att man måste bo på "rätt ställe" för att kunna utnyttja en kommunal musik- och kulturskola. Är det rättvist?

- Nej, men alla medborgare har ett ansvar att välja rätt politiker. Det är demokratiens spelregler att rösta på den företrädare man tror på.

I Åre tror väljarna på Eva Hellstrand.

Bonden som värnar musik- och kulturskolor trots att hon anser sig vara omusikalisk. Det är bara korna hemma på lantbruket i Undersåker som får lyssna till kommunalrådets musikalska talanger.

- De springer inte när jag sjunger.

DIS - DIRIGENTUTBILDNING
I SVERIGE

Grundläggande
dirigentutbildning för
amatörorkesterledare

Nivå 1: start januari -99
Nivå 3: start september -99

Informationsfolder och
anmälningblanketter rekvereras
från

DIS/Per Graneld
tel: 0703-49 21 64
e-post: pgraneld@algonet.se

SMM • RSAO • RUM • SOR

DET ÄR **DAX** NU!!

-att planera orkesterens klädsel

Personliga besök
och visningar

Svensktillverkat

Kompletterings-
möjligheter

Sventorpsliden 7
412 74 Göteborg
Tel: 031-404030
info@brohalldesign.se
www.brohalldesign.se

Gislaved Drum & Drill Corps

carina
brohall
DESIGN AB

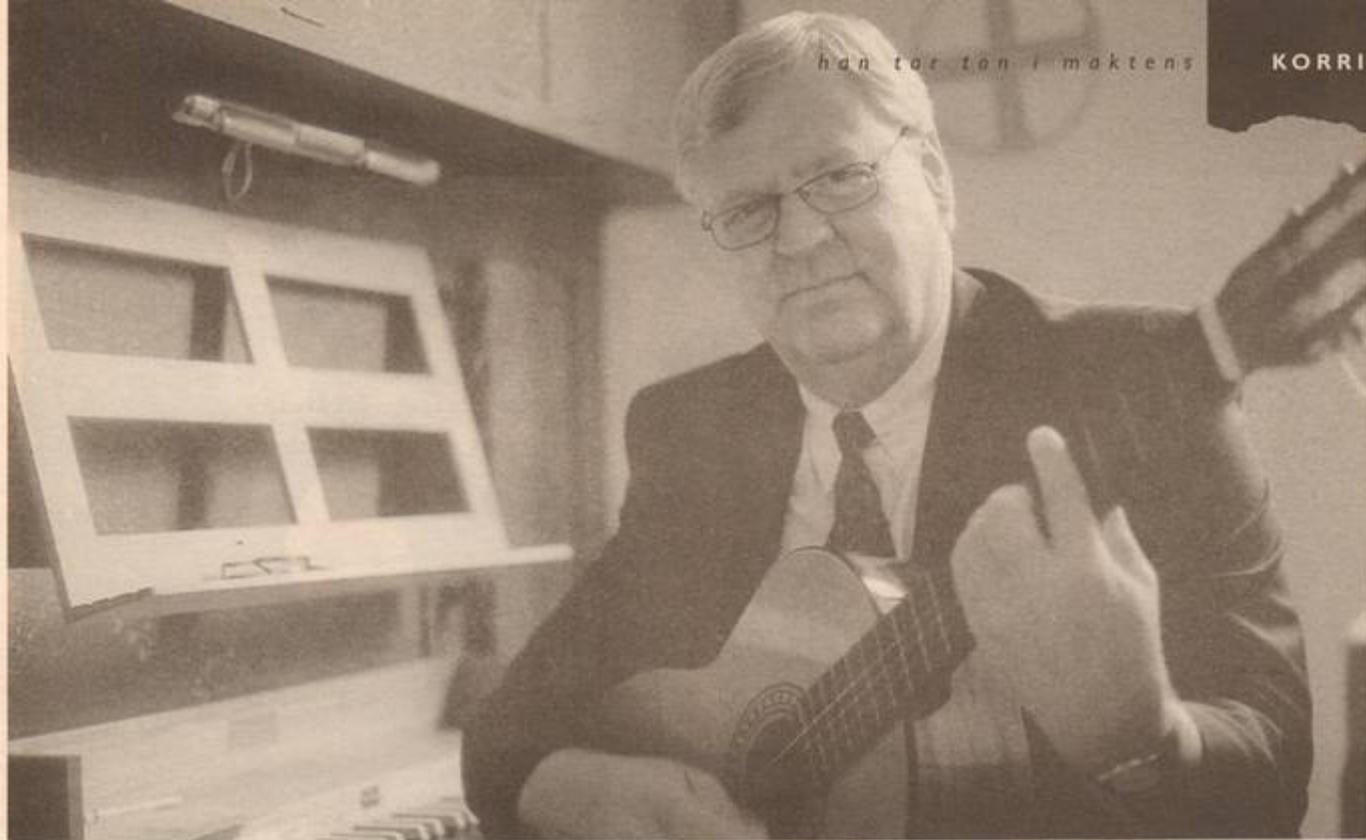

Foto: Susanne Wigertz-Yngreson.

Han ska ta ton i riksdagen. Runar Patriksson, fp, är musikledaren i Årjäng som via personvalet tagit en plats i Sveriges högsta beslutande organ. "Jag ska bli musik- och kulturskolornas förlängda arm", säger han.

Huka er i riksdagsbänkarna.

Nu kommer Runar.

Musikledaren, från lilla Töcksfors i Värmland, har via personvalet tagit klivet in i maktens korridorer.

– En vanlig, enkel och fattig kommunal musikledare har valts till riksdagsman. Det är fantastiskt, säger Runar Patriksson, 54.

– Av Ulf Eklund –

Musikledare i riksdagen

Budgeten för hans valkampanj var inte stor. Folkpartiets avdelning i Töcksfors betalade cirka 6000 kronor för Runars annonser. I de som prydde Värmlands Tidningens sidor stod att läsa: "Kryssa Runar Patriksson i valet så får Värmland en riksdagsman som vågar ta ton".

Uppenbarligen föll det väljarna i smaken.

– Jag har inte haft något partistöd, inte satsat egna pengar eller fått slantar från något företag. Jag har bara lämnat ut min person och då jag arbetat länge i partiet och haft många uppdrag har jag kandiderat med hjälp av gamla meriter.

Det ledde fram till att han vann kryssvalet i Värmland. Runar fick 12,5 procent av rösterna och besegrade med bred marginal sina konkurrenter; politiker med förstaplaser på listorna, partistöd och stora valkampanjer i ryggen.

– Det som känns bäst är att jag vunnit i ett personval. Det här är en seger för musikskolorna i hela Sverige.

DEN FÖRLÄNGDA ARMEN

Runar Patriksson tänker nämligen bli musik- och kulturskolornas talesman i riksdagen.

– Jag hoppas det, men jag tänker inte gå händelserna i förväg. Det är viktigt att jag och styrelsen för SMoK tillsammans utarbetar en motion som vi kan arbeta efter. Jag ska fungera som den förlängda armen.

Runar Patriksson tänker engagera sig i

en rad frågor. Men som regional- och glesbygdspolitiker intresserar han sig extra för skattepolitiken och tänker kämpa hårt för ett nytt utjämnningssystem. Allt för att storstadsområdena ska dela med sig i större utsträckning.

– Då får kommunerna mer pengar till sina skolor och har råd att driva musik- och kulturskolor. Även i de små kommunerna där vi tvingas att ha dyra glesbygdsskolor, fortsätter Runar.

INGET HAN HITTAR PÅ

De som känner honom anser att han är den person i riksdagen som musik- och kulturskolorna så väl behöver.

– Är det någon som kan driva våra frågor så är det han, säger bland annat Bengt Sandberg, musiklärare i Karlstad.

Ett betyg som naturligtvis värmer.

– Roligt att höra och jag känner oerhört mycket för dessa frågor. Det kommer från hjärtat och är inget som jag har hittat på, säger Patriksson.

Vid sidan av sitt arbete som ledare för musikskolan i Årjäng sitter han, sedan flera år tillbaka, som vice ordförande i kommunstyrelsen. Ett förtroendeuppdrag som innebär att han inte är någon duvunge i politiken. Han har massor av erfarenhet som kommunpolitiker att luta sig tillbaka på och riksdagshuset i Stockholm blir ingen ny plats för honom. Som ledamot i kyrkomötet, sedan tio år tillbaka, har han verkat i Sveriges maktcentrum vid ett flertal tillfällen.

NAMN: Runar Patriksson

ÅLDER: 54.

FAMILJ: Hustrun Ingall, döttrarna Katarina, 27, Elisabeth 24.

BOR: Töcksfors i Årjängs kommun nära norska gränsen.

YRKE: Musikledare.

TJÄNAR: Så han klarar sig.

KÖR: Volvo 850.

INTRESSEN: Musik och politik. Spelar orgel och leder bland annat kyrkokören i Årjäng.

AKTUELL: Nyinvald i Sveriges riksdag.

"Det här är en seger för musikskolorna i hela Sverige"

Vilken är den viktigaste frågan för musik- och kulturskolorna?

– Att vi får någon form av skrivning i skolbeslutet som innebär att kommunerna måste ha musik- och kulturskolor.

Innebär det att du säger ja till lagstiftning?

– Till att börja med är jag för en stark skrivning, men räcker inte det så måste vi nog lagstifta. Jag utesluter inte att det kommer en motion från mig som går åt det hållet, men innan dess vill jag ha ett rejält snack med SMoK.

Med den respons du har fått och platsen i riksdagen, finns det risk att Runar Patriksson blir högfaradig?

– Jag har sagt till så många jag kan att om de märker det så småll till.

Vad hoppas du att alla som givit dig förtroende ska säga efter din mandatperiod?

– Det var tur att han kom in så att glesbygden överlevde.

Foto: Kerstin Berin Eriksson

I Norrköping, med omgivning, snackas det opera. Gamla

Syrinx har haft nypremiär.

– Det största arrangemang

vi genomfört. Alla vägar har varit nya, säger projektledaren Lena Dahlström.

Syrinx

– den första svenska operan

– Av Ulf Eklund –

Året var 1747 och Syrinx hade premiär i Stockholm. För första gången presenterades en opera med svensk text. Föreställningen blev snabbt populär och under de fyra efterföljande åren förekom den flitigt i dåtidens operahus. Sedan blev det tyst.

Det tog 251 år innan den på nytt såg dagens ljus – i Norrköping.

Max Thorsson, lärare vid stadens musikkola, hittade texter och handskrivna noter i stadsbiblioteket. Materiel tillhörande den gamla "Finspongssamlingen" som biblioteket köpte i början av seklet.

Turerna har varit många, men snabbt

var de inblandade överens om att ett större sceniskt framträdande av musikkolan skulle passa perfekt. Inom ramen för "Kultur-98" har musikkolan i Norrköping fått 50 000 kronor av kommunen för att genomföra projektet. Lägg till ett fortbildningsbidrag på 10 000 kronor från kulturdepartementet.

Tillsammans med lärarkollegan Lena Dahlström har Max Thorsson projekterat för nypremiären som blev verklighet i Himmelstalunds Brunnsalång 17-18 oktober. Arbetet har varit mödosamt och Lena Dahlström hyllar sin kollega:

"ett tema som är lika aktuellt idag som för flera hundra år sedan"

– Jag är projektledare, men det är Max som varit den drivande kraften. Utan hans engagemang hade Syrinx nypremiär aldrig blivit verklighet.

Syrinx har samma innehåll som en modern musikal. Den handlar om manligt och kvinnligt, ungdom och ålderdom, kärlek och hat, frihet och trældom, liv och död. Med andra ord: Syrinx handlar om livet självt i skepnad av den gamla grekiska gudasagan.

– Ett tema som är lika aktuellt idag som för flera hundra år sedan, fortsätter Lena.

Operan, som Max Thorsson kortat till en timmes föreställning, handlar om den gamla fula gubben Pan som förläskar sig i den unga nymfen Syrinx. Hon vill inte veta av honom, men Pan förföljer Syrinx som blir så förtvivlad att hon senare dränker sig.

Då förvandlas Syrinx till ett vasstrå, av vilken Pan gör en flöjt. Därav namnet pan-flöjt.

"Att få med nymfen kyssar dela, så ofta jag i skuggan vill på pipan spela", lyder Pans slutord i operan.

Den geniala idén

NILTON

Magic

Niltons produkter är utvecklade av musiker för musiker och mycket lätta att

Justera • Fälla ihop
Transportera • Förvara

I Niltons sortiment finns olika notetäll, notbelysningar och väskor som kan kombineras för att passa dig bäst!

Nilton AB • Älgvägen 1 • 42B 34 Källered
Tel 031-795 01 50 • Fax 031-795 00 45

Jingeln

– en marknad värd miljoner

Det är inte våra välkända kompositörer som dominerar radiomusiken.

Inte Ulf Lundell, Per Gessle eller Lisa Ekdahl.

Istället mindre namnkunniga stjärnor.

Jingelmakarna.

– Av Ulf Eklund –

Reklamradion har skapat en miljonmarknad där upphovsmännens produkter, jinglarna, spelas tusentals gånger per år i radio. Och marknaden är inte mättad, det finns utrymme för mer och under 1998 förväntas reklamintäkterna närma sig en halv miljard kronor.

I dagsläget livnär sig ett 100-tal personer i landet på jingelproduktion och nästan lika många har det som extraknäck. Stefan Forslund, 33, tillhör den senare kategorin och är mannen bakom företaget STEF-produktion i Sundsvall.

– Jag har ett heltidsjobb vid sidan om och ägnar mig en extra halvtid åt arbetet med jinglar och musik i samband med arenaarrangemang. Det fungerar bra och jag trivs med det, säger Stefan.

BAKGRUND SOM MUSIKER

Företaget har knappt tre år bakom sig i branschen och gemensamt med många av grundarens kolleger har Stefan ett genuint

intresse för musik och en bakgrund som musiker. Medlem i bandet Perikles finns på hans meritlista och för tillfället musicerar han med jämna mellanrum med det lokala bandet New Breed.

Jingelmakeri har med andra ord blivit en reträttpost för musiker – gamla stjärnor på olika nivåer och av blandad kvalitet.

– Det har blivit ett naturligt steg för den som vill tjäna pengar på sitt intresse. Om man inte tillhör de riktigt stora stjärnorna är radioreklam eller dansbandsmusik alternativet, fortsätter Stefan.

RÖSTEN ÄR ETT VERKTYG

Möjligheter att tjäna pengar har lockat många att skaffa dator och komponera jinglar. Bengt Palmers, Mikael B Trettow, Claes "Clabbe" af Geijerstam är några som lånat ut sina musiktalanger till radioreklamen. Andra kändisar har lånat ut sina röster, bland andra Lisa Nilsson.

Några regler för jinglar finns inte. Det

"ett naturligt steg för den som vill tjäna pengar på sitt intresse"

ska vara en bra melodi som många kommer ihåg och den ska kunna spelas massor av gånger utan att lyssnarna kräks. En bra jingel ska ha en positiv utstrålning där lyssnarna får ett leende på läpparna. Bra röster är viktiga och det ska höras att det finns en människa bakom.

Stefan Forslund, med sitt enmansföretag, använder ofta sin egen röst i produktionen.

– För mig är det viktigt att inslagen inte påminner för mycket om varandra. Det är en risk då det ofta är samma röst i anslutning till jinglarna. Därför gäller det att variera sig, säger Stefan.

Han är född i Stockholm, uppväxt i Skåne och sedan tre år tillbaka Sundsvallsbo. Det blir tre dialekter att välja på. Ett faktum som underlättar.

JINGELLEXIKON

Jingel: Ett kort musikstycke som marknadsför produkter och företag.

Spot: Reklaminslag med eller utan musik.

Stations-ID: Jingel som marknadsför radiostationen.

Promo: Puff som berättar vad som ska hända på stationen.

Ljudlogga: Jingel som marknadsför ett företag.

Streemer: Reklaminslag med endast tal.

DATORN SKÖTER JOBBET

Moderna jingelmakare använder sig av datorer. Musikstycket komponeras med hjälp av ett sequencerprogram som styr vilka noter olika syntmoduler och samplers ska spela.

Den moderna jingelmakaren spelar in röster, syntar och musik från traditionella instrument på datorns hårddisk. Därefter kan musiken redigeras med hjälp av olika program.

Effekter som eko och reverb skapas också med hjälp av dataprogram. Allt mixas ner till datbandspelare med ett mixerprogram i datorn. En anläggning kostar 100 000 – 300 000 kronor.

Källa: Metro.

Foto: Ulf Eklund

Stefan Forslund på STEF-produktion i Sundsvall är en flitigt anlitad jingelmakare till reklamradion. Han utför också många uppdrag för idrottsklubbar i jakten på att locka publik till arenorna.

grundskola i ett

– det är melodin i Timrå

– Text & Foto: Ulf Eklund –

Det ska inte bli någon skrytartikel.

Inte tänkt så – men det blir svårt att låta bli.

För Kulturskolan har kommit till Timrå för att stanna.

Det är alla överens om.

Timrå Kulturskola fick förra terminen tillsammans med Värmdö ett hedersomnämmande av Svenska Musikerådet. Skolan bedriver sin verksamhet integrerad med grundskolan, utnyttjar samma lokaler och har en vältrimmad lärarkår.

– Vi har tydliggjort att vi anser kulturundervisningen lika viktig som den traditionella och vi tillåts jobba utifrån den övertygelsen. De negativa reaktionerna har varit få, säger rektorn vid Timrå Kulturskola Bengt Östman.

Han har även det övergripande ansvaret för Mariadalsskolan och Vivsta skola. Grundskolan och kulturskolan går alltså hand i hand och merparten av de 450 instrumentaleverna plus de som dagligen, under ordinarie skoltid, engageras i drama- och dansundervisning trivs uppenbarligen i sin skolmiljö.

Valfriheten och möjligheterna till kreativ och allsidig undervisning har skapat motiverade lärare och elever och den frivilliga undervisningen i kulturskolans regi lockar många.

Det kan inte minst dans- och dramaläraren Sara Nordström skriva under på:

– På fredagar efter skoltid repeterar vi med högstadiel elever inför en skolshow. Det är som sagt frivilligt, men lockar ändå 45 elever i årskurs nio.

En ganska unik situation och något att vara stolt över.

LÄR AV MISSTAGEN

– Men det här är inget himmelrike där allt fungerar perfekt. Vi har gör djupdykningar också och lär oss av misstagen. Det viktiga är att vi vågar prova oss fram för att hitta nya möjligheter, säger kulturskolans verksamhetsledare Hans Nordin.

När Kultursmockan besöker Timrå, en vanlig skoldag under höstterminen, bjuds vi på en rundresa i kommunen där kultursko-

lan har sina verksamheter. Hans Nordin guidar oss mellan aktiviteterna och på Bergeforskskolan befinner sig läraren Kenneth Berg med tre unga violinister.

– Jag vet inte varför jag vill spela fiol, men det verkar roligt, säger Julia Lundberg i årskurs två inför sin tredje lektion.

Ett klokt svar. Det handlar om att prova sig fram, ta reda på vad som tilltalar. Kort sagt, våga misslyckas.

– Den inställningen präglar vår verksamhet i stor utsträckning. Vi har gjort många vansinniga saker, sådant vi trott på, men tvingats lägga ner. Annat som vi nästan dödförklarar har levt vidare med gott resultat, fortsätter Hans Nordin.

Att Kulturskolan integreras med grundskolan är en av hemligheterna till det lyckade resultatet.

– Ett eget kulturhus i kommunen är inget vi tror på. Då blir kulturskolan för sig själv, står bredvid övrig verksamhet och löper större risk att läggas ned, säger rektorn Bengt Östman.

UTNYTTJAR LÄRARNAS INTRESSEN

Att skolan försöker utnyttja lärarnas egenskaper och intressen vid sidan av arbetet är en annan anledning till framgångarna. Då datakunnig personal finns i kulturskolan utnyttjas dessa i datautbildning för övrig skolpersonal och elever. John Pettersson undervisar i flöjt och dragspel, men ägnar även stor del av sin arbetstid till undervisning i mediaproduktion.

– Det gör oss på kulturskolan effektiva och jag blir stimulerad av mitt arbete. En arbetsform som många tjänar på, säger John.

Skolstyrelsen har under en treårsperiod bedrivit kulturskolan i Timrå som projektverksamhet och från och med 1998 ingår den på ett naturligt sätt i verksamheten.

Och att det politiska styret i kommunen

”Inget
himmelrike
som fungerar
perfekt.
Vi har
gjort djup-
dykningar
också.”

förändrades efter valet är inget de inblandade oroas över. Kulturskolan i Timrå skapar PR och fungerar som kommunens kulturella katalysator.

En samrådsgrupp med ledamöter från skolstyrelsen, socialnämnden samt kultur- och fritidsnämnden har arbetat med barn- och ungdomskultur med inriktning mot kulturskolan.

Det skapar trygghet.

– Allt fler inser att kulturskolans verksamhet väcker lust till vidare inläring och utveckling, säger Hans Nordin.

En garanti för framtiden.

Lärarkåren vid Timrå Kulturskola.

*Norge är ett föregångsland i många avseenden.
Så även i kulturarbetet.*

*Musik- och Kulturskolerådet i vårt västra grannland har 25
år på nacken och bedriver en helprofessionell verksamhet.*

*- Men alla ska veta att vi kämpat hårt för att nå dit vi är i
dag, säger NMoK-chefen och direktören Wilhelm Dahl.*

*Välkommen till NMoK.
Chefen och direktören Wilhelm
Dahl tar emot oss med öppen famn.*

I Trolle i utkanterna av Trondheim har Norges Musik- och Kulturskoleråd sitt säte sedan en dryg månad tillbaka. Hövringen Gård, byggd på tidigt 1700-tal, tillhörde tidigare en brittisk konsul och ligger i ett naturskönt område med praktfull utsikt över Trondheimsfjorden.

Ett herrgårdsliknande paradiset där 18 (!) personer arbetar heltid i Musik- och Kulturskolerådets tjänst. Låter nästan för bra för att vara sant - eller satsar normmännen möjligen för mycket på den centrala organisationen?

- Inte alls, det är snarare en nödvändighet. Visst finns det gnällspikar i kommunerna, men kritiken tystnar allt mer. För att kunna samarbeta och föra en bra dialog med politiker och näringsliv behöver vi den här organisationen, säger Wilhelm Dahl och fortsätter:

- Vi är ju ingen instans i Trondheim

som arbetar lokalt. Istället en organisation som betjänar hela Norge.

För Wilhelm Dahl, NMoK-ordföranden Oivind Schanche och övriga inblandade som de vill blir Hövringen Gård i framtiden ett kultur- och utvecklingscenter. Här finns möjligheterna och redan nu arbetar rådet mycket med utvecklingsarbeten, att starta projekt och har en nära kontakt med landets mediaproducenter.

Den 1 augusti i år trädde lagen i kraft. Beslutet att alla Norges kommuner ska driva musikskolor och på ett eller annat sätt erbjuda elever möjligheter till kulturaktiviteter och att alla kommuner är anslutna till NMoK underlättar naturligtvis.

För att kommunernas intressen ska tillvaratas finns valda representanter i rådets organisation där Landsmötet är NMoKs övre myndighet. Norges Musik- och Kulturskoleråd representerar drygt 90 000 elever, vil-

ket är cirka 18 procent av landets skolungdomar, 7-16 år.

- Eleverna som på ett eller annat sätt kommer i kontakt med NMoK då vi säljer tjänster till det frivilliga musiklivet och skolverket är dock betydligt fler. Då rör det sig om över 150 000 skolungdomar, säger Wilhelm Dahl.

NMoK har sedan starten 1973 varit en central pådrivare för utvecklingen av systemet kring Norges musikskolor. 1970 fanns endast 12 skolor i landet att jämföras med dagens 348 musik- och kulturskolor.

Och sedan 1982 finns öronmärkta pengar i statens budget för skolorna. Det första stödet var på fem miljoner kronor och efter rådets budgetförhandlingar med den norska staten har inställningen om ett starkare stöd fått genomslag.

I dag har statens ekonomiska stöd till musik- och kulturskolerådet passerat 92 miljoner norska kronor. Men Wilhelm Dahl är inte nöjd - trots lagen, stödet och alla NMoK-konsulenter i kommunerna. Det finns fortfarande kvar att göra för att utveckla verksamheten.

Och han tror att grannlandet Sverige är på rätt väg:

- Vi har samma uppfattning i många frågor. Ge SMoK några år på nacken så kommer det att hända mycket mer. Och om Hövringen Gård säger han:

- Det är inte Trondheims vackraste arbetsplats - det är hela Norges.

**"Det är inte
Trondheims
vackraste
arbetsplats
- det är hela
Norges"**

Trondheim

– slagskeppet i Norge

Är störst, flest och vackrast också det bästa?
Frågan är berättigad då Kultursmockan
hälsar på hos Trondheims kommunala
Musik- och Kulturskola.
Jätten i Norge.

3425 elevplatser, 120 lärare och en administration där tolv personer är sysselsatta. I kommunens kulturcentrum, Olavskvartalet i centrala Trondheim, finns Musik- och Kulturskolan inrymd i toppmoderna lokaler.

– Vi är en föregångare och har en ledande position bland landets musik- och kulturskolor. Om vi är den bästa skolan får andra bedöma, säger rektorn Vidar Hjemås.

Sedan årsskiftet kan skolan även titulera sig kulturskola. Dans finns sedan tidigare på programmet och under nuvarande läsår startar undervisning i teater och bild.

Framtidsplanen skvallrar om en fullt utbyggd verksamhet år 2005.

– Går det som vi hoppas har alla områden då vidareutvecklats och vi har även film/video- och litteratur i verksamheten. Organisationen har då etablerats som en enhetlig kulturskola med närmare 6000 elever, säger Vidar.

Han erkänner att musik- och kulturskolan inte är representativ för den typiska skolan i Norge.

– Vi har en särställning, men stöttar skolor i andra kommuner så mycket vi kan. Vi hjälper till med administration och försöker samordna i den mån det är möjligt. Det fungerar ganska bra.

Terminsavgiften är 800 norska kronor och för en familj med fler än ett barn i verksamheten finns ett kostnadstak på 1600 kronor. I budgeten utgör terminsavgifterna knappt fem miljoner av musik- och kulturskolans totala intäkter på drygt 22 miljoner kronor.

Lördagsskolan är en verksamhet som normmännen är stolta över. En extra möjlighet för motiverade elever som vill förkovra sig. Närmare 70 elever deltar i lördagsskolan som förutom musik även kan erbjuda dansundervisning.

I Norge finns:

- 348 kommunala musik- och kulturskolor anslutna till NMoK.
- 47 musik- och kulturskolor för vidareutbildning.
- 56 folkhögskolor som erbjuder musikutbildning.
- 8 institut och högskolor.
- 18 NMoK-distrikt med konsulenter.
- 90 000 musik- och kulturskoleelever.

Det statliga anslaget till musik- och kulturskolorna är närmare 100 miljoner NKR. Totalt omsätter musik- och kulturskolorna cirka 400 miljoner NKR. Elevavgifter täcker cirka 20 procent av kostnaderna.

”Vi har en särställning, men stöttar skolor i andra kommuner så mycket vi kan”

Och med ungdomsorkestern, ett så kallat corps har skolan flitig kontakt.

– Ungdoms corps finns i nästan alla kommuner och i Trondheim säljer vi undervisning till dem.

Att engagera lärare till lördagsundervisning eller till uppdrag för corps är inga problem enligt Vidar. Det är snarare populärt då eleverna är extra koncentrerade och inte störs av den vanliga undervisningen i grundskolan.

Låter som en dröm och att vi besökt det bästa Norge kan visa upp är vi fullständigt övertygade om. När Kultursmockan lämnar Trondheim och styr hemåt passerar vi lilla Meråker där Knut H Dolva tjänstgör på musikskolan.

Tyvärr fanns han inte anträffbar. Men vi kan lista ut vad han skulle ha sagt: Skilda världar.

Barnens funderingar kring
framtidens står i centrum
då skeppet kastar loss i
Globen 22-24 oktober.

Ett arrangemang av
kolossalformat.

– Det här blir det största jäg
varit med om. Kanske något
man aldrig får uppleva igen,
säger Sune Johansson, en i
myllret av nyckelpersoner.

Lärare och elever, vid Laggår-
bergs skola i Timrå kommun,
under en filminspelning för
Framtidsskeppet.

Sune Johansson, rektor vid Kramfors Kulturskola,
med en nyckelroll för musiken i Framtidsskeppet.

Framtids skeppet kastar loss

– Text & foto: Ulf Eklund –

Sune Johansson är musikledaren i Kramfors, mannen bakom musikskolans förvandling till kulturskola och nu huvudsvarig för Framtidsskeppets musikaliska del i Globen.

Framtidsskeppet – en unik manifestation för framtidens miljöfrågor (Agenda 21) och barnets rättigheter blir något i hästväg. Föreställningar, seminarier och byggnationer i en salig röra med deltagare från hela världens hörn. Barn, ungdomar och vuxna samlas i Stockholm och Globen för att bygga Framtidsskeppet.

– Det är nog ingen som vet hur arrangemanget utvecklas och hur skeppet ser ut när det är färdigbyggt. Men det är tanken och det känns oerhört spännande.

TRÄDET STÅR BAKOM PROJEKTET

Idén om ett nytt Framtidsskepp i Globen föddes för drygt två år sedan. 600 personer hade byggt det första skeppet på Palladium i Stockholm och samtliga var eniga om att det som påbörjats måste få en fortsättning. Initiativtagare är föreningen Globträdet, med Kajsa Dahlström och Sam Samuelson i spetsen, organisationen som engagerar barn och vuxna i framtids- och miljöfrågor och mötesplatsen där engagerade söker efter svaren.

Framtidsskeppet är ett svenskt projekt som lockat intresse från stora delar av den övriga världen. Ett arrangemang som sak-

nar motstycke vars seminarier är utbildning och fortbildning för alla som vill möta barnens framtidsfrågor.

Globträdet planterades 1982 och har från 1986 lagt grunden för manifestationer kring framtidsfrågor med två års mellanrum. Det började med "Vad är livsviktigt?", Därefter "Hur möts vi?", "Vårt Förenade Vatten", "Den Blå Vägen", "Vatten i Världen", "Barnets Rätt och Agenda 21". Nu är det dukat för det hittills största arrangemanget.

VÅGAR INTE GISSA

– Framtidsskeppet är enormt stort och jag vågar inte gissa antalet engagerade. Då kan jag ta fel på tusentals människor, fortsätter Sune Johansson.

Kulturskolorna i Kramfors och Ånge får en central roll i det jättelika arrangemangets musikaliska del.

– Vi sitter på scenen under större delen av arrangemanget och svarar för musiken både i inledningen och under avslutningen. Totalt bidrar vi med drygt 50 personer.

Vilken musik tänker ni bjuda på?

– Det blir vad vi kallar Globträdsånger. Musik som förekommit vid tidigare manifestationer som barnen känner igen.

Pirrar det i magen?

– Javisst, men det ska det nog göra och jag är nog inte ensam om det. Det blir en jättegrej som man bara inte får missa.

Foto: Anna Nordblom

Carin Wallgren, altviolinist med 25 år bakom sig i den Kungliga Filharmoniska Orkestern, gör ingen hemlighet av musikskolornas betydelse för hennes yrkeskår.

Att bli yrkesmusiker är ingen utbildning som inleds efter gymnasiet. Ska det bli något ska det börjas i unga år.

Det vet Carin Wallgren, altviolinist på Konserthuset:

– För oss yrkesmusiker är kommunala musikskolan A och O.

Kultursmockan möter

– Av Ulf Eklund –

Carin Wallgren Altviolinisten

vice ordförande i Kungliga Filharmoniska Orkestern

I den Kungliga Filharmoniska Orkestern i Stockholm producerar 100 heltidsmusiker klassiska och väcklingande musikstycken. Riktiga proffs.

Men utan den kommunala musikskolan hade det varit annorlunda.

– För vår yrkeskår är kommunala musikskolor en fullständig nödvändighet. Utan den verksamheten kommer vi i framtiden få stora problem med rekryteringen, säger Carin Wallgren.

Hon vet vad hon talar om. Med 25 år bakom sig på Konserthuset har hon under en lång tid bevittnat musikskolornas betydelse för Sveriges yrkesmusiker.

– Med hjälp av den kommunala musikskolan får barn och ungdomar möjligheter att musicera på ett tidigt stadium. Det är en förutsättning för att vi ska kunna fortsätta att utbilda professionella musiker, säger Carin.

De flesta verksamma yrkesmusiker i Sverige har haft kontakt med den kommunala

musikskolan under sin utbildning. Många skulle över huvud taget inte varit utövande musiker om de inte tidigt fått lära sig sitt instrument.

– I vår stora orkester är det bara två medlemmar som inte har en bakgrund i den kommunala musikskolan. Det talar sitt tydliga språk, fortsätter Carin.

MUSIKSKOLAN EN BEVARARE

Hon anser självklart att musikskolorna haft en avgörande betydelse för musikutbildningen i landet, men också att skolan är en bevarare av de humanitära värdena i samhället. Det finns alltså en klart samband mellan musikutövning och ungdomars kreativa utveckling.

– Det är nog inte så många som tvivlar på det längre och jag önskar att musikskolorna fick ännu bättre förutsättningar så att alla ungdomar får den undervisning de behöver. Verkligheten ser ofta annorlunda ut.

Carin anser att lektionstiden, som i de

flesta fall är 20 minuter, inte räcker till:

– Hur ska någon få en rimlig chans att lära sig spela fiol med dessa förutsättningar? Det blir bara de som har stöd i hemmet som kan utvecklas och då blir konsekvensen en ökad segregation, säger Carin.

”Musikskolan är A och O”

KÄNNER SIG PRIVILEGIERAD

I Konserthuset finns gräddan av svenska musiker, de bästa dirigenterna där arbetsmiljön är den bästa tänkbara. Landstinget är huvudman och läkemedelsföretaget Astra bidrar årligen med fem miljoner kronor.

Målet är att biljettintäkterna ska täcka en tredjedel av budgeten på cirka 60 miljoner kronor.

– Jag trivs verkligen med mitt arbete, känner mig privilegierad och har inga planer på att göra något annat, säger Carin. Proffsmusikerna vill fortsätta att verka, utvecklas och rekrytera nya förmågor.

Ansvarvilar hos de kommunala musikskolorna.

SMoK
Sveriges
Musik-
och Kulturskoleråd

Sveriges största barn- och ungdomskultursatsning, den kommunala musik- och kulturskolan med över 300.000 barn och unga, behöver en samlande organisation!

Rådet har som uppgift att stötta, utveckla och verka för en positiv framtid för alla kommunala musik- och kulturskolor.

Medlemskap kan du söka genom att anmäla din musik- och kulturskola men SMoK välkomnar också dig som önskar enskilt medlemskap.

Årsavgiften för musik- och kulturskola är 1000 kr plus en serviceavgift på 12 öre per kommuninvånare upp till 100 000 invånare och 4 öre per invånare därutöver. Enskild medlem betalar 300 kr per år.

A N S Ö K A N O M M E D L E M S K A P

KOMMUN ELLER ENSKILD PERSON _____

BEFATTNING _____

ADRESS _____

POSTADRESS _____

TELEFON _____

FAX _____

Posta ansökan till Sveriges Musik- & Kulturskoleråd, Industrivägen 33, 763 41 HALLSTAVIK.

Nacka

– den virtuella musikskolan

– Av Ulf Eklund –

Nacka Musikskola kan du träffa direkt i din dator. Om skolans verksamhet kan du lyssna, se och läsa. Internet tillhör vardagen.

"Välkommen till Nacka Musikskolas hemsida. Jag heter Thomas Näslund och leder projektet Den Virtuella Musikskolan". Bara ett litet klick i datorn och du får träffa honom.

Projektledaren som är orkesterledare och tvärflojtslärare och som sedan februari 1997 på halvtid arbetat med ett virtuellt ljud- och musikgalleri. Ett projekt som finansieras av Stiftelsen för Kunskaps- och Kompetensutveckling samt Nacka Kommun.

Budgeten är på 600 000 kronor, vilket ska täcka inköp av hård- och mjukvara samt lön och övriga kostnader. Målsättningen är att utforska hur elever och lärare kan använda IT i musikskolan och visionen är att utveckla en pedagogik som stimulerar sinnet och kreativiteten.

I februari nästa år går projekttiden ut. Då ska allt utvärderas.

– Responsen har varit god. Det har blivit en nytändning för lärarna när de sett och hört sina elever och sig själva på Internet, säger Thomas Näslund.

Texter om tonsättare och deras musik, som gjorts av elever i grundskolan, presenteras på Internet medan musikskolans elever svarar för musiken. Resultatet imponerar.

Får Thomas Näslund som han vill bli den virtuella musikskolan ett nationsprojekt.

– Jag vill samla alla musikskolor som är uppkopplade mot Internet för att stimulera till ökat samarbete. Internet ska kunna integrera musikskolans verksamhet med grundskolans, säger Thomas och fortsätter:

– Det är så otroligt häftigt när man inser vilka möjligheter som plötsligt uppenbarar sig. Vi kan göra så mycket med hjälp av datorn.

Till och med denna intervju.

– Du hade egentligen inte behövt resa hit för att träffa mig, säger Thomas.

Visst, men handslaget och den personliga kontakten fixar inte burken.

Ätminstone inte än.

Foto: Ulf Eklund

Thomas Näslund är projektledare för den Virtuella Musikskolan. Ett projekt där Nacka Musikskola erbjuder elever att arbeta konstnärligt på Internet.

SVENSKT UNGDOMS

TATTOO

Konferencier
LIFE "Kvällsöppet" LARSSON

KUPOLEN BORLÄNGE
SÖNDAG 16 MAJ 1999 14.00

FÖRLÄNGD ANMÄLNINGSTID!

Nu har Ni ytterligare en månad på Er att anmäla Er ungdomsorkester till uttagningen inför SVENSKT UNGDOMSTATTOO 1999 med SM I FIGURATIV MARSCH FÖR UNGDOMSMUSIKKÄR. Resebidrag, max 10 000,- samt subventionerat boende i gemensam förläggning med övriga musikkörer.

Sista anmälningsdag 1998-11-30

Ring efter anmälningsblankett hos
Musikskolan, Borlänge kommun, 0243-74424

SM STATUS!

Svenskt Ungdoms Tattoo är upphöjt till Svenskt Mästerskap i figurativ marsch för ungdomsmusikkörer. Vinnande ungdomsmusikkörer medverkar i det ordinarie programmet i Swedish Army Tattoo i Globen år 2000.

Ett samarbete mellan

Salsa

med rötter från musikskolan

– Av Ulf Eklund –

Sensuellt och medryckande.
Det vickas på höfterna när
Da Capo Big Band bjuder
upp till Salsa.
Storbandet med rötter i
Östhammars Musikskola.

Maria Stenberg och Fernando Alvarez,
sångare i storbandet Da Capo.

Foto: Mats Abrahamsson

Salsa är Latinamerikas svar på den svenska dansbandsmusiken. Den skiljer sig från den afrokubanska traditionen och är en blandning med olika influenser. Ett möte mellan afrokubansk musik och storbandsjazz.

Att ett storband spelar Salsa hör inte till vanligheterna.

– Jag tror att vi är ganska ensamma om det i Sverige, säger Karin Jansson, tenorsaxofonist.

Da Capo såg för första gången dagens ljus vid Östhammars Kommunala Musikskola 1982. Medlemmarna har fortsatt musisera tillsammans i vuxen ålder med bibe-

hållet stöd från musikskolan och i dagsläget består bandet av 7 tjejer och 13 killar.

– Vi har väldigt roligt tillsammans och de pengar vi tjänar använder vi till resor. Går allt som vi hoppas beger vi oss senare till Kuba – salsamusikens hemland, säger sångerskan Maria Stenberg.

Da Capo har tidigare samarbetat med artister som Hector Bingert, Gustavo Bergalli, Claes Jansson, Kurt Olsson, Vicki Benkert och Juan Pablo Cepeda.

– Dessutom är vi väldigt stolta över att vi fått godkänt av den världskände kubanske pianisten Senor Bebo Valdés, en av

grundpelarna i landets moderna musik, säger Karin Jansson.

Da Capo har två karismatiska sångare i Maria Stenberg och Fernando Alvarez som kompletterar varandra på ett utmärkt sätt. Bandet har ett eget uttryck med specialskrivna arrangemang, gjorda av Lasse Thurberg, tillika bandets ledare.

Salsa har både likheter och skillnader med den svenska dansbandsmusiken. Texterna, som framförs på spanska, handlar mycket om kärlek, hjärta och smärta.

– Men på dansgolvet är salsa mycket roligare, säger Maria Stenberg.

Vi satsar på Smockan – gör du?

Det är lätt för mig att tycka att Smocka och därmed den kommunala musik- och kulturskolan är något viktigt i dagens samhälle.

Den som under sin skoltid inte ens kom i närheten av en blockflöjt utan fick sjunga upp en gång om året till magistrens orgel för att få betyg i sång. Och som i gymnasiet smet från de enstaka musiklektionernas traggel och såg musikbegävningarnas intresse kanaliseras till gnekande cellos.

En sådan avsaknad kan värdesätta vad de senaste decenniernas kommunala musikskola tillfört flera generationers ungdomar. Med ett helt liv i folkrörelseidrotten är det också lätt att förstå varför Sverige producerar en Peter Forsberg, Björn Borg, Mats Wilander eller Gunde Svahn.

Det är samma musikens folkrörelse som skapat Roxette, Ace of Base och Cardigans. Sport- och musikindustrin i Sverige är båda ett resultat av en folkrörelsekraft.

Exportindustrier som placerar Sverige på världskartan.

Investeringar i vår svenska ungdom – vår framtid, väl värda att jämföras med både skogsindustrin, mekanisk industri och andra näringsgrenar. Därför är det viktigt att Smockan med sitt budskap, sin ideologi och sin idealitet finns.

När kommunalrådet i Storuman uttalar sig: Skolan ska ge baskunskaperna och dit hör inte musiken, en skogsarbetare behöver inte kunna sjunga för att klara av sitt arbete.

Då är det viktigt att det finns ett organ

som för den kommunala musik- och kulturskolans talan. Därför känns det angeläget att CEWE-Förlaget med sin kultur och tradition inom folkrörelsetidskrifter kan finna ekonomiska och marknadsmässiga former för att musik- och kulturinriktade Smockan ska kunna leva vidare.

Kulturdepartementet, politiker i andra sammanhang och många andra tillskyndare har trott på produkten från starten. Stefan Andersson har gjort en historisk kulturpolitisk insats.

Projektet har dessutom byggt upp och gett organisationen både ett ansikte och en röst. Vad vore mer värt än en fortsättning?

Vi tror på projektet och är beredda att ge Smockan en ekonomisk chans, vårt stöd och engagemang. Vad Du kan göra som läsare? Prenumerera!

CHARLIE WEDIN
Förlagschef CEWE-Förlaget

JAG VILL PRENUMERERA PÅ KULTURSMOCKAN
UNDER HELA 1999 FÖR 160:- (6 nr) och får dessutom

guiden över de kommunala musik- och kulturskolorna utan extra kostnad.

NAMN _____

ADRESS _____

POSTADRESS _____

TELEFON _____

Fränkera ej!
CEWE-
Förlaget
betalar portot

CEWE-Förlaget

Svarspost
Kundnummer 850000403
893 20 Bjästa

— Våra satsningar på den kommunala musikskolan har varit jätteviktiga för musikindustrin. Självklart ska vi i departementet stödja denna industri. För mig är det inte finare att sälja kräppta husbällspapper och kullager än att sälja musik, sa handelsminister Leif Pagrotsky. Ola Häkansson, till vänster, konstaterade att åtminstone ett departement tar detta på fullaste allvar.

Musiken

— Sveriges framtidsbransch

— Text och foto: Stefan Andersson —

Många stod i kö för att försöka sig på konsten att spela Didgeridoo.

Rekordmånga utställare och musikintresserade besökare möttes under fyra intensiva septemberdagar på musikmässan i Göteborg. En kaskad av seminarier, utställningar, konserter och möten med musik i fokus.

Musikindustrin som så snabbt och duktigt profilerat sig som en framgångsbransch, passade på att presentera den senaste exportstatistiken.

Sverige tjänade minst två miljarder om året på musikexporten 1996 och resultatet för 1997 meddelades på den presskonferens som Export Music Sweden arrangerade i anslutning till mässan.

Som handelsminister har man anledning att sträcka på sig, konstaterade Leif Pagrotsky från podiet.

Han avslöjade vidare att Sverige kommer att ytterligare markera sin ställning bland länder med en framgångsrik upplevelseindustri. Sverige har uppdraget att stå för hela invigningskvällen vid världens största och viktigaste musikmässa, MIDEM i Cannes i januari 1999.

Därför satsar regeringen 500 000 kronor för att lansera Sverige som musiknation vid mässan.

— Vi talar om en framtidsbransch där det idag sjuder av aktivitet i Sverige. Det är viktigt för mig att främja den utvecklingen, avslutade Leif Pagrotsky.

Många och intressanta seminarier kring pedagogik, ny forskning och annat nytt och spännande från branschen, konkurrerade också om tiden för de tusentals besökarna. SMOK fanns också på plats med en välbesökt utställning för att fortsätta marknadsföringen av Sveriges musik- och kulturskolor.

Sammantaget, en mässa med ett brett och framgångsrikt koncept som lockar allt fler besökare och utställare.

Höstens val innebär nya förutsättningar för Sveriges regering, men också andra villkor för många landsting och kommuner.

Vad förväntar du dig av den kommande mandatperioden?

BENNY WIBERG,
MUSIKLEDARE,
BÅSTAD:

– Vi har en stark borglig majoritet i vår kommun och kommunalrådet (c) har lovat att stödja musikskolans verksamhet. Det har för övrigt alla politiska partier gjort så jag är inte orolig. Jag räknar med att vi kan fortsätta att utveckla musikskolan så att vi så småningom blir kulturskola. Mitt i alla nedskärningar är inställningen att vår verksamhet inte får tummas på. Man går naturligtvis aldrig säker, men vi har ett massivt stöd och det är glädjande.

SARA HOUSHI,
DANSLÄRARE,
FILIPSTAD:

– Jag förväntar mig att kulturskolan i Filipstad verkligen ska bli en kulturskola igen. Att verksamheten inte bara är musik och att beslutsfattarna på något sätt lagstadgar så att lärarna blir likvärdiga grundskolans. För tillfället är jag anställd vid Vuxenskolan och jag hoppas att framtiden för dans-, drama- och bildlärarna, innebär riktiga lärartjänster vid kulturskolan.

MARIANNE SUNDSTRÖM,
MUSIKLÄRARE,
TROLLHÄTTAN:

– Jag både hoppas och tror att vi kan fortsätta på den inslagna vägen och i Trollhättan är kommunen positivt inställd till vår verksamhet. Sedan några år tillbaka bedriver vi även dans- och dramaundervisning och jag förutsätter att vi kan fortsätta med det. I Trollhättan ska kulturen inte vara grädden på moset, utan oljan i maskineriet.

Bidrag till nationell dansbiennial

Regeringen har, inom ramen för projektet Kultur i hela landet, beslutat om 300 000 kronor till Dansens Hus, Riksteatern och Statens kulturråd för en nationell dansbiennial i november.

Biennalen innehåller föreställningar, seminarier och debatter. Målgruppen är arrangörer, koreografer, dansare, pedagoger, producenter med flera. Dansbiennalen är en del i ett större treårigt samarbete – Dans i hela landet – mellan institutionerna. Målet är att bredda intresset och öka ansvarstagandet för danskonsten i landet.

Storsatsning på musik i Kramfors

Kulturskolan i Kramfors gör en storsatsning och sätter upp en musikskola skriven av musiklärarna Hans Garneij och Hans-Olov Furberg. Skådespelets handling är förlagd till Ångermanländska Nyland för 100 år sedan.

Siv Lindström, även hon musiklärare, har fått uppdraget som producent och musikalen blir kulturskolans hittills största projekt. I somras slutförde Hans Garneij och Hans-Olov Furberg arbetet med manus, texter och musik. Premiären är planlagd till tredje veckan i oktober nästa år och finns det möjligheter kommer föreställningen även ges utanför kommunen.

Akutinsats för Nordiska museet

Nordiska museet har från regeringen beviljats 500 000 kronor för akuta insatser avseende föremålsmagasinen i museets huvudbyggnad på Djurgården. Huvudbyggnaden invigdes 1907 och magasinerna innehåller viktiga delar av det svenska kulturarvet som utan insatser hotas att förstöras.

Avtal klart för Världskulturmuseet

Regeringen har godkänt två avtal för etableringen av det nya Världskulturmuseet i Göteborg. Båda avtalen har slutits mellan Göteborgs kommun och organisationskommittén för etableringen av Världskulturmuseet.

Det ena avtalet gäller förstatligandet av Göteborgs etnografiska museum den 1 januari 1999 och det andra rör markfrågor inför byggandet av det nya Världskulturmuseet vid Korsvägen i Göteborg.

Miljonstöd till Nordiska Akvarellmuseet

Nordiska Akvarellmuseet på Tjörn får av regeringen en miljon kronor ur Arvsfonden till Stiftelsen Nordiska Akvarellmuseet. Pengarna ska användas för att barn och ungdomar med funktionshinder ska kunna utvecklas genom arbete med akvarell.

Akvarellmuseet är planerat för en bred verksamhet där akvarellkonsten bildar bas för experimenterande, forskning och utställningar.

– Nordiska Akvarellmuseet är ett mycket spännande projekt som syftar till ett konstcentrum med nya och kreativa inslag. Det är glädjande att denna verksamhet som har så stark stöd också regionalt och lokalt nu kan förverkligas, säger kulturminister Marita Ulvskog.

Såpoperas sja locka tvättkunder

Hitills har Via varit dominerande tvättmedel på webben. Grumme, känt för framför allt såpa vill ändra på det med en webbtjänst som förutom såpatips, naturligtvis innehåller en egen interaktiv såpopera, som läsarna kan påverka.

Adressen är: www.grumme.cederroth.com

Ny professor till körnestor

När Sveriges körnestor Eric Ericson firade sin 80-årsdag på Operan fick han en ordentlig present från FöreningsSparbanken.

En nyinstiftad professor för kördirigering vid Uppsala universitet döpt till "FöreningsSparbankens Eric Ericson-professor för kördirigering".

Ett belopp om fem miljoner kronor ska betalas ut med en miljon per år under en femårsperiod.

– Uppsala universitet ska skapa ett kärcentrum med förankring i det svenska körlivet och flera nya utbildningar i Eric Ericsons anda finns med i planeringen, berättar Bo Sundqvist, rektor för Uppsala universitet. 600 000 personer är aktivt involverade i svenskt körliv.

Stor och smått i nya kulturbudgeten

◆ För litteraturen och läsandet föreslås ett nytt distributionsstöd på 17,8 miljoner kronor för kvalitetslitteratur till bibliotek och bokhandel, (samtliga huvudbibliotek samt 100 bokhandlare får kostnadsfritt ett exemplar av all litteratur som erhållit utgivningsstöd), ett permanent stöd på 6,8 miljoner kronor för läsförmedling åtgärder bland barn och unga samt ett nytt, utbyggt bokhandelsstöd.

Totalt omfattar satsningarna på litteraturområdet 30 miljoner kronor. Därmed kommer också litteraturstödet att, efter de senaste årens reformer, ha fördubblats.

◆ För att förbättra de professionella konstnärernas möjligheter till försörjning för utfört konstnärligt arbete föreslås förstärkningar på närmare 14 miljoner kronor inom bild- och formområdet bland annat för införandet av ett nytt stöd till vissa utställare av bild- och formkonst.

◆ Andra förslag i propositionen är ett förstärkt bidrag till fria grupper med 10 miljoner kronor, bl.a. i syfte att underlätta turnerandet samt ett nytt stöd på 2 miljoner kronor för främjandet av nyskriven svensk dramatik.

Ersättningarna och bidragen till konstnärer inom tonområdet föreslås öka med 8 miljoner kronor. Bland annat genom en ny ersättningsform för bibliotekens utlåning av fonogram (noter, CD-skivor m.m.)

Inom arbetsmarknadsområdet föreslås att 20 miljoner kronor satsas 1999, dels på försöksverksamheten med en ny, tredje anställningsform inom teatern, dels på försöksverksamheten med arbetsförmedlare vid centrumbildningarna. Totalt omfattar satsningarna 69 miljoner kronor.

◆ Inom arkitektur-, form- och designområdet finns nu för första gången mål för detta helt nya politikområde. I propositionen finns också förslag om så kallade skönhetsparagrafer i lagstiftningen, som tydligare ska lyfta fram estetisk ut-

formning vid byggande och planläggning, ett nationellt uppdrag åt Föreningen Svensk Form för att verka för svensk formgivning och design samt ett antal uppdrag åt svenska myndigheter för att förverkliga intentionerna i handlingsprogrammet.

◆ För arbetet med restaurering av svenska färgfilmer föreslår regeringen ett årligt stöd på 5 miljoner kronor i Ingmar Bergmans namn. Under hösten kommer en utredare att presentera förslag på stöd till svensk filmproduktion.

◆ En utredning ska tillsättas för att se över form- och designområdet.

Utredningen ska göra en bedömning av vilket ansvar staten bör ha inom form- och designområdet. Utredningen ska också ta upp frågan om kostnader och finansiering av ett forum för modern form.

◆ Moderna museet har en ny byggnad och har fått förstärkta resurser vilket gett nya förutsättningar för museets verksamhet. Regeringen föreslår nu att Moderna museet skiljs från Statens konstmuseer och bildar en egen myndighet från och med 1 juli 1999. Förslaget innebär att Moderna museet får egen styrelse och budget.

◆ För att öka tillgängligheten till kulturarvet och för att bedriva arbete åt personer med arbetshandikapp föreslår regeringen en särskild satsning - Kulturarvs-IT. Genom digital bearbetning ska foto-, arkiv-, och föremålssamlingarna hos bl.a. Riksarkivet, Riksantikvarieämbetet och de centrala och regionala museerna göras mer tillgängliga. Satsningen beräknas under en försöksperiod på tre år omfatta sammanlagt 240 personer med lönebidrag samt 40 arbetsledare vid de regionala museerna, samt i Kiruna, Ulriksfors och Grängsberg.

Porträttet

Det sa aldrig pling

- Av Ulf Eklund -

För Ingela Forsman är kärleken till musik inte relaterad till en händelse.

Så har det nämligen alltid varit.

Med kärlek till text och toner är hon född och uppvoxen.

Hej "Pling", hur mår du?

- Tack, jag mår alldeles utmärkt.

Ingela är det väl inte många som kallar dig?

- Nej, nästan ingen. Min mamma och mina närmaste släktingar säger Ingela, men aldrig mina kompisar. När någon säger Ingela tänker jag: oj, vad har jag gjort nu då?

Och smeknamnet. Har det med musik att göra?

- Nej, det var min storasyster Annika som började kalla mig för Ingela-Plingela, Plingan och Pinglan. Det blev Pling till slut och det inträffade när jag var liten så jag har aldrig reflekterat över att det skulle hänga ihop med musik. Men nu passar det ju ganska bra.

Du driver ett företag som heter Pling AB. Hur många är på nacken bar det bolaget?

- Bra fråga, jag tror att det bildades 1982. Genom bolaget har jag hjälp med det ekonomiska för den begåvningen har jag inte. Det är nog ganska vanligt bland skapande kreatörer.

TV-publiken ser dig som hallå, jurymedlem i "Sakta mot Stjärnorna" och ganska ofta är du med i andra nöjesprogram. Men hur ser vardagen ut för Pling?

- Sonen ska till skolan varje dag och sedan åker jag till mitt kontor i Stockholm. En till två gånger i veckan även till TV 4 där jag arbetar som speaker till trailers (annonser för kommande program).

Vilket förhållande har du till musik- och kulturskolor?

- Jag kan inte så mycket om landets musik- och kulturskolor, men jag anser att det är väldigt bra att de finns. Barn som har en begåvning och får utveckla den blir duktiga även på andra saker.

I Örnsköldsvik finns en högskola för låtskrivare. Vad tycker du om det?

- Naturligtvis tycker jag att det är jät-tebra. Att musikkomposition tas på allvar och att det inte blir en bisyssla som man bara kan ägna sig åt på fritiden. Det känns väldigt bra att någon tycker att det här är ett yrke för en gång skull. Det är inte så många som gör det.

Hur viktig är musik- och kulturskolorna för den svenska musikproduktionen?

- Det är svårt att uppskatta, men det har naturligtvis en stor betydelse. Musik-

och kulturskolor är värd all uppmuntran.

Tycker du att vi ska införa lagstiftning?

- Om det läggs ner en massa musikskolor så måste det nog införas. Fast Sverige är ju så fullt av lagar så man skulle vara glad om folk kunde tänka ändå.

Den svenska musikexporten genererar massor av pengar och intresset för svensk musik är stort i andra länder. Hur ser framtiden ut? Är det här bara början?

- Ja, jag tror det. Det kommer att bli ännu fler svenska artister som söker sig ut och når framgångar. Man ser redan nu hur många det är som lyckas. Jag tror att övriga världen lyssnar med stora öron på svensk musik.

Vad gör svenska musiker så framgångsrika?

- Det vet jag faktiskt inte och det är nog svårt att svara på. Det måste ju vara något som tilltalar och kanske är det någon blå ton. Musiken som skapas i Sverige ligger nog i tiden just nu.

Hur ser din närmaste framtid ut?

- Inga jätteprojekt är planerade. Vi diskuterar om vi ska skicka in något bidrag till melodifestivalen eller inte. Det ska vara en kanonlåt och en kanonartist, annars står vi gärna över.

Blir du aldrig trött på att vara musikmakare?

- Visst blir jag det. Ibland vill jag istället öppna en restaurang för matlagning tycker jag är så vansinnigt roligt. På fritiden vissa perioder har jag inte lyssnat på musik över huvud taget för att det, helt enkelt, blir för mycket. Det är lite sorglig, men jag har börjat så smått igen.

Vad är det bästa med att vara musiker och låtskrivare?

- Att få möjligheten att jobba med det man tycker mest om. Det är jag glad och tacksam över.

Om Ingela Forsman inte blivit musikmakare, vad hade hon gjort då?

- När jag var liten ville jag bli skridsko-prinsessa, sedan ville jag bli präst eller psykolog. Jag tror det blivit något kring språk för det är jag väldigt intresserad av - eller något kring matlagning förstås.

Din kalender verkar fullklottrad. Hur får du tiden att räkna till?

- Det har jag inga problem med för vi har bara ett barn. Det finns ju dom som har tre, är politiskt engagerade, har häst och

Foto: Ulf Eklund

NAMN: Ingela Forsman.

ÅLDER: 48.

FAMILJ: Gift med Lasse, sonen Fredrik 7 år.

BOR: På Gladbacken i Bromma, väst om Stockholm.

YRKE: Textförfattare.

TJÄNAR: Har ingen koll. Som textförfattare får hon lön till midsommar och vid jultid.

KÖR: Mercedes.

LASER: Lite av varje. Matlagningsintresset innebär många kokböcker.

LYSSNAR PÅ: Inte på sina egna produktioner. Allt möjligt annat.

SER PÅ TV: Som det faller sig, men mest det som produceras i TV 4, Morgon-TV, nyheter och reseprogram.

GRÄTER: När något är vackert, när musik berör och när Tre Kronor vinner hockey-VM. När barn utsätts för övergrepp och andra hemskheter.

ÄLSKAR: Att resa, sitta med goda vänner, äta middag och dricka ett gott, rött vin. Vara i naturen och känna att man lever.

HATAR: Oärliga människor.

HÅLLER TUMMARNAS FÖR: Just nu att hennes man ska bli frisk. Han ligger hemma i hög feber.

spelar tennis. Hur dom får tiden att gå ihop fattar jag däremot inte. Visst kör det ihop sig ibland även för mig, men jag klagar inte.

Tycker du att kulturen, musik, bild, dans och drama får tillräckligt utrymme i vårt samhälle?

- Nej, jag tycker det bör lyftas fram ytterligare och tidigt för alla barn. Att elever får möjligheter inom skolans ramar så att dataspel och video inte får för stort utrymme. Tyvärr tror jag att det är många som missar väldigt mycket och där har skolan och föräldrarna en viktig uppgift att uppmuntra till kulturaktiviteter.

När man ser eller lyssnar till dig i media får man intrycket att du är en mycket vänlig, varm och mjuk människa. Stämmer det?

- Tack för att du säger det. Jag bor på Gladbacken och när jag ringer efter en taxi så säger många att den adressen passar mig. Det är roligt att höra och jag försöker vara ödmjuk för att jag vet att livet går upp och ner. Det finns ingen anledning att sätta sig på några höga hästar.